

TÜRK VERGİ HUKUKU TARİHİNDE TARTIŞILAN BİR VERGİ: TOPRAK MAHSULLERİ VERGİSİ

Ş.Ertan ÇOMAKLI

Atatürk Üniversitesi

Doçent

safakcomakli@gmail.com

Fatih KOÇ

Ardahan Üniversitesi

Öğretim Görevlisi

fatihkoc@ardahan.edu.tr

Kürşad Emrah YILDIRIM

Ardahan Üniversitesi

Araştırma Görevlisi

emrah_kursad@hotmail.com

Özet

Toprak Mahsulleri Vergisi, tarım ürünleri üzerinden pay almayı öngören, köylü üzerinde hem İkinci Dünya Savaşı'nda hem de savaş sonrasında etkisini gösteren ve aşarın kaldırılmasından sonra toplanan ilk dolaysız tarım gelirleri vergisi olma özelliğini taşıyan bir vergidir. İkinci Dünya Savaşı'yla birlikte artan kamu giderlerinin finansmanı için uygulanan önlemlerden biri olan Toprak Mahsulleri Vergisi, uygulamada bir defaya mahsus olarak zenginlerden alınan Varlık Vergisi'nin tamamlayıcısı olmasına rağmen Varlık Vergisi kadar büyük yankı yaratmamıştır. Toprak Mahsulleri Vergisi, 4429 sayılı ve 4553 sayılı iki kanun ile yürürlükte kalmıştır. Çalışmada bu verginin, uygulanma nedenleri, yöntemleri ve sonuçta oluşan süreç mali hukuk bakış açısıyla analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bütçe, toprak mahsulleri vergisi, vergi geliri, vergi mükellefi ve oranı

Alan Tanımı: Maliye (Mali Hukuk)

THE TAX DISCUSSED IN THE TURKISH LAW HISTORY: LAND CROPS TAX

Abstract

Land Crops Tax is a tax which predicts to receive a share on farm products, takes effect on farmers at both during and after the Second World War and keeps to be the first direct farm revenue tax after the elimination of dime levy. This tax was one of the precautions about financing public expenditures, that has been increased along with Second World War, but unfortunately has not able to make a sound as much as Wealth Tax, which has been collected by wealthy people, even though Land Crops Tax was a complementary of Wealth Tax. Land Crops Tax has been remained in force by Law No. 4429 and 4553. This study aims to analyse the implementation reasons, methods and the process after the outcomes of Land Crops Tax, with a standpoint of fiscal law.

Key Words: *Budget, Land Crops Tax, Tax Revenue, Tax payer and rate*

JEL Code: *N54*

1. GİRİŞ

1925 yılında yürürlükten kaldırılan Aşar Vergisinin benzeri olan Toprak Mahsulleri Vergisi, tarım ürünleri üzerinden pay almayı öngören, köylü üzerinde hem İkinci Dünya Savaşı'nda hem de savaş sonrasında etkisini gösteren ve aşarın kaldırılmasından sonra toplanan ilk dolaysız tarım gelirleri vergisi olma özelliği taşıyan bir vergidir. İkinci Dünya Savaşı'yla birlikte artan kamu giderlerinin finansmanını karşılamak için uygulanan önlemlerden biri olan Toprak Mahsulleri Vergisi, uygulamada bir defaya mahsus olarak zenginlerden alınan Varlık Vergisi'nin tamamlayıcısı olmasına rağmen Varlık Vergisi kadar büyük bir yankı yaratmamıştır. Toprak Mahsulleri Vergisi, 1943 yılında uygulanan 4429 sayılı ve 1944 ve 1945 yıllarında uygulanan 4553 sayılı iki kanun ile yürürlükte kalmıştır. Çalışmada, Toprak Mahsulleri Vergisi'nin, uygulanma nedenleri, yöntemleri ve sonuçta oluşan süreç mali hukuk bakış açısıyla analiz edilmeye çalışılacaktır. Bunun için özellikle TBMM Zabıt Ceridelerinden de faydalanılarak dönem itibariyle Toprak Mahsulleri Vergisi değerlendirilmeye çalışılacaktır.

2. TOPRAK MAHSULLERİ VERGİSİ

2.1. Toprak Mahsulleri Vergisi Öncesi Süreç; Verginin Uygulanma Nedeni

“Türkiye Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği ilk kanun vergiye ilişkindir. 23 Nisan 1920 de toplanan Meclis, 24 Nisan 1920 tarihinde 1 sayılı “Ağnam Resmini sabık-ı misillü dört misli olarak istifası hakkında” kanun çıkarmıştır. Kurtuluş savaşı sırasında, Osmanlı İmparatorluğu döneminde alınan vergilerin yanı sıra, savaşı finanse etmek üzere Tekâlif-i Milliye olarak adlandırılan çeşitli yükümlülükler getirilmiştir. Cumhuriyet döneminde ise başlangıçta Osmanlı imparatorluğundan intikal eden vergilerin tahsili sürdürülmüş, 1925 ten sonra vergiler konusunda yenileştirmelerin başladığı gözlemlenmiştir”. Bu süreçle birlikte oluşan kamu açıklarını finanse etmek için yeni vergiler de uygulanmıştır (Öncel,2010:228).

1930’lu yılların sonuna doğru beliren İkinci Dünya Savaşının çıkmasıyla birlikte Türkiye, savaşa katılmadığı halde savaş ihtimaliyle seferberlik ilan etmiş ve savaş için hazırlıklar yapmaya ve çeşitli önlemler almaya başlamıştır. 1940 yılında toplam nüfusun yaklaşık %76’sı köylerde yaşamakta ve tarım ile uğraşmaktadır. Özellikle tarım kesiminde çalışan yetişkin nüfusun askere alınması ülke için büyük gelir kaynağı olan tarımsal üretimin düşmesine ve gelir kaynaklarının azalmasına neden olmuştur.

Buna göre 1940-1945 dönemi, tüm üretken sektörlerin ve milli gelirin daraldığı yıllar olarak ortaya çıkmaktadır. Yıllık değerlerden yapılan hesaplama göre, sınıî üretim 1940-45 döneminde ortalama %5,5, tarımsal hâsıla %7,1, milli hâsıla ise %6,0 gerilemiştir. Devlet sanayisindeki daralmanın özel sanayiye göre daha az olduğu belirtileri vardır (Boratav,2010:86). Bunların doğal sonucu olarak devletlerin kamu giderleri artmış ve Türkiye Cumhuriyeti’nde de artan harcamalar iki yoldan karşılanmaya çalışılmıştır. Bunlardan birincisi para basma suretiyle artan finansman ihtiyacının karşılanmasına yönelik olup doğal olarak enflasyonist etki yaratmıştır. İkincisi ise, yeni bazı vergi kanunlarının çıkartılmasına yönelik olmuştur (Öncel,2010:228). Artan kamu açığının finansmanı için olağandışı vergi sayılabilecek olan vergilere başvurulmuştur. Tabii ki bunlar Varlık Vergisi ve Toprak Mahsulleri vergisidir. Kamu giderlerine katkıda bulunabilmek ve Toprak Mahsulleri Vergisi’nden önce uygulanmaya başlayan Varlık Vergisi’ne karşı oluşan tepkileri azaltabilmek nedeniyle Toprak Mahsulleri Vergisi, 7 Haziran 1943 tarihinde 4429 sayılı kanun, 168 ret oyuna karşın 283 kabul oyu, ile yürürlüğe girmiştir. İkinci Dünya Savaşı yıllarında toprak mahsulleri vergisi ile

tarımsal gelir yeniden mükellefiyet altına alınmıştır (4429 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu: 1943).

2.2. Toprak Mahsulleri Vergisinin Amacı Ve Uygulanışı

İkinci Dünya Savaşı ile artan kamu açıkları iki yolla finanse edilmeye çalışılmıştır. “Bunlardan ikincisi olan Toprak Mahsulleri Vergisinin mali amacı, İkinci Dünya Savaşı esnasında devlet hazinesine gelir sağlamaktır. Sosyal amacı ise, 1942 yılında tarım dışı kesimde uygulanan ve büyük tepki çeken Varlık Vergi’sinin bir uzantısı sayılabilecek bu vergiyle köylü kesimini vergilendirerek, söz konusu tepkileri bir ölçüde olsa hafifletmekti” (Önder,1976:149). Varlık Vergisi boyutlarına ulaşmamış olmakla birlikte Toprak Mahsulleri Vergisi, aşarın(öşürün) kaldırılmasından beri ilk kez tarıma yönelik büyük çapta ilk dolaysız vergi olarak önem taşıdığı ve piyasa için üretmeyen küçük ve yoksul köylünün üzerinde çok ağır bir yük oluşturduğu söylenebilir (Boratav,2010:85-86). Verginin konusu aşar ile benzerlik göstermesine karşın uygulamada Toprak Mahsulleri Vergisi, Aşar Vergisinden farklılık arz etmiştir. Öncelikle bu vergi, doğrudan devlet eliyle toplanmakta ve iltizam usulüne müsaade edilmemektedir (İnci, 2009:116).

Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu'na göre, vergiye tabi ürün miktarı, mısır ve çeltik dışında hububatta ölçme suretiyle, diğer ürünlerde mükelleflerin kontrol edilecek beyanlarına göre tespit edilecekti. “ölçme kolları” adı verilen birimler mahalle ve köylerdeki mükelleflerin fiilen elde etmiş oldukları mahsulleri harman yerinde ölçmek suretiyle tespit edecekti. Miktarları beyan ile tespit edilecek mahsuller için “tahmin kolları” birimleri, bölgelerinde bulunan mahalle ve köylerde tarla, bahçe ve böcekhaneleri gezerek mükelleflerin fiilen elde edecekleri ürün miktarını tahmin ederek hazırlık cetvellerindeki beyanları kontrol etmekteydi.

Ölçülecek mahsullerin belirtilen yerlerden başka yere taşınması yasaktı. Harmanda mahsul hazırlandıkça köylerde ihtiyar meclisine, kaza ve şehirlerde belediyeye haber verildikten iki gün sonra ölçme kolu birimi gelmediği takdirde, harman ölçme veya belediye memuru veya muhtar veya ihtiyar meclisi azasından birinin huzurunda ölçülecekti. Eğer bunlardan biri gelip ürünü ölçmezse mükellef kendi ürününü ölçerek neticeyi ihtiyar meclisine veya şehir ve kasabalarda belediyeye bildirecekti.

Sel ve su baskını tehdidi halinde ölçme memuru veya ihtiyar meclisine bildirilmek koşulu ile harman yeri değiştirilebilmekteydi. Ölçme kolları birimleri illerde vali, kazalarda kaymakam tarafından tayin edilecek bir ölçme memuru ile şehir ve

kasabalarda belediyelerin görevlendirdikleri bir zattan ve köylerde muhtar veya ihtiyar meclisinin bir azasından oluşmaktaydı. Tahmin kolları birimleri ise vali veya kaymakam tarafından tayin edilecek bir memur ile ziraat odaları, yoksa il veya kaza merkezi belediye encümenleri tarafından ziraat erbabı arasından seçilerek bir azadan ve şehir ve belediyelerde belediyenin görevlendirdiği bir zat, köylerde ise muhtar ve ihtiyar meclisinin bir azasından meydana gelmekteydi (4429 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu; 1943).

Verginin uygulandığı ilk yılında, verginin tarh ve tahsili hükümet için yüksek maliyetli, mükellef için de hem yorucu hem de zaman kaybettirici olmuştu. Burada asıl sorun ise, mahsulün ölçümünün tarlada ve mükellef tarafından yapılıyor olmasıydı. Devlet bunun için memur ve görevlileri ile önlem almak istemiş fakat işin ve çalışan sayının çok fazla olması nedeniyle tahsil edilen vergi gelirin 1/3'ünden fazlası verginin maliyetine gitmiştir. Tarh edilen ile tahsil edilen vergi arasında yarı yarıya fark olması verginin toplanmasında sıkıntı yaşandığının, mükelleflerin ölçme işini yapacak memurları ürün hasat edildikten sonra kendileri istediği zaman çağırmaları vergideki kaybın ve kaçakçılığın ne oranda olduğunu göstermektedir.

Tahsilatta yaşanan bu düşüklükten dolayı hükümet Toprak Mahsulleri Vergisinde değişikliğe gitmiş ve 4429 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu'nun kabulünden 10 ay sonra yeni bir düzenlemeyi Meclis Başkanlığı'na sunmuştur. Buna bağlı olarak yeni kanun layihası 1944 tarihinde oturuma katılan 293 milletvekilinin oy birliği ile kabul edilmiştir ("TBMM Zabıt Ceridesi", 1944:49).

4553 sayılı bu yeni düzenleme ile yerinde ölçme yöntemi ile tarh edilen vergi miktarı denetimli beyan usulüne geçilerek yapılmaya başlanmış ve bu durum bütün ürünler için geçerli olmuştur. Getirilen yeni düzenlemeyle ürün tahmini dört hükümet temsilcisinden, dört de yerel mahalden seçilmiş olan temsilcilerden oluşturulacak Tahmin Komisyonlarınca yapılacaktı. Tahmin önce çiftçilerin beyanları üzerine yapılacak daha sonra Takdir Komisyonları da takdirlerini aşağıda belirtilen verilere dayanarak yapacaklardı (4553 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu: 1944);

- 1.Mükellefin mahsul beyannamesine
- 2.Maliye Bakanlığı memurlarınca yapılacak inceleme ve tahkikata
- 3.Vergi birimlerinin beyanlarına
- 4.Mahal'de kurulan Vukuf Heyetleri'nin tahminlerine.

Diğer bir tedbir ise köy ambarlarının lağvı ve mahsulün doğruca hükümetçe gösterilen toplama ambarlarına teslimiydi. Verginin tahsili için alınan bu önlem ile devlet ilk yılın başarısızlığını gidermek ve bunda kararlı olduğunu göstermek istiyordu. Fakat bu yönüyle Toprak Mahsulleri Ofisi, “hububatın önceden, ekin tarlada iken miktarının tahminen tespiti ve buna göre köylüden ürünlerini teslim etmesinin istenmesi, yoksul köylünün ezilmesine, zarara uğrayıp büsbütün yoksullaşmasına neden” olmuştur (Boran, 1992:48).

Yapılan değişikliklerle, çiftçilerin beyanları ile hazırlanan beyan cetvellerinin bir sureti kayıtlar tamamlandıktan sonra şehir, kasaba ve köylerin münasip bir yerine asılarak bir hafta süre ile ilan olunmuştur. Buna göre mükellefler beyanlarında gördükleri eksik ve yanlışları bu süre zarfında şehirlerde belediye, köylerde muhtar veya ihtiyar meclislerine bildirmişlerdir. Her vilayet ve kaza merkezinde bir tahmin komisyonu bulundurulmuş ve her kazada üçer kişiden oluşan ve ihtiyaç kadar “vukuf heyeti” kurulmuştur. Bu bağlamda vukuf heyetinin azaları biri memur ikisi ziraat erbabından oluşan tahmin komisyonunun teklifi üzerine mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından tayin oluşmuştur.

Ziraat erbabının iş sahibi ve umumun güvenini kazanmış olanlar arasından seçilmesi şartı getirilmiştir. Bu heyet tahmin komisyonlarınca kendilerine tertip edilen birliklere gidip istihsal yerlerini dolaşarak her birliğin fiilen elde edeceği mahsul miktarını tahmin edeceklerdi. Birliğin verdiği mahsul beyannamesinde gösterilen miktar tahmin komisyonunda olduğu gibi kabul edilir ve mal memuru tarafından buna itiraz edilmezse birliğe dâhil olanların mükellefiyeti kesinleşecekti. Tahmin komisyonlarınca tespit edilen mükellefiyet miktarına karşı kararın tebliğinden itibaren 5 gün içinde itiraz edilebilecek ve itiraz halinde tahmin komisyonları karar vermeyip, o bölgeye daha önce gitmeyen bir vukuf heyetini hakem heyeti olarak gönderecekti. Alenen icra edilen tetkik neticesinde birliğe ve üyelerine ait mükellefiyet miktarı yeniden ve kesin olarak karara bağlanacaktı (4553 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu: 1944).

Yeni uygulama ile vergi oranı da değiştirilmiş ve tüm mahsuller için %10 olarak belirlenmiştir. Bu uygulamada en çok tepki alan konu olan vergi oranının yükseltilmesinin siyasi bir fayda sağlamayacağı ve hükümetin köylüye her zaman ihtiyacı olacağı için bu oranın yükseltilmemesi, köylünün küstürülmemesi ve vergi kaçakçılığına sürüklenmemesi gerekliliği üzerinde durulsa da kanun mevcut şekliyle kabul edilmiştir. Bu noktada söylemek gerekir ki hükümet hem köylüye vergi salmış hem de devlete küstürmeyecek şekilde bu vergiyi tahsil amacı gütmeye çalışmıştır.

Aksaklıklar ve sistemin köylünün aleyhine işliyor olması köylü ile o yıllarda iktidarda olan hükümetin arasını açmış ve verginin bedelini en ağır şekilde ödeyen küçük köylü baskıya maruz kalmıştır. Nitekim Tek partili dönemin bitişine kısmen etki eden Toprak Mahsulleri Vergisi ve bundan sonraki uygulamalar çok partili sisteme geçişi başlatacak ve 1946 yılında “şaiBELİ seçim“ olarak bilinen genel seçimlerin ardından, Türkiye’nin ilk demokratik seçimi olan 1950 genel seçimlerinde Demokrat Parti’nin oylarına fazlasıyla etki edecek unsurlardan birisi olacaktır.

2.3. Verginin Mükellefi, Oranı ve Muafiyet

Verginin mükellefi; vergiye konu olan mahsullerin olgunluk zamanındaki sahipleri, arazi kiralık ise kiracı, iştirakli icralarda mal sahibi ile kiracıdır. Vergi oranı ise; Hükümet tarafından belirlenen Milli Koruma Kanunu’na dayanarak belirli miktarı belirli bir fiyattan satın alınan ürünlerde %8, diğerlerinde ise %12’dir ve hükümet gerekli gördüğü durumlarda ise bu oranı %8 sınırına kadar indirebilecektir. Uygulamadan kaynaklanan sorunlar nedeniyle kimi maddeler, 28 Nisan 1944 tarih ve 4553 sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu’nda belli değişikliklerle yer almıştır. Son kanunda ise vergi oranı %10 olarak belirlenmiştir (4429 Sayılı Ve 4553 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunları).

Toprak Mahsulleri Vergisi adlı bu verginin konulmasıyla aşar benzeri bir verginin uygulanmaya başlandığı söylenebilir. Vergiye tabi ürünler ise aşağıda belirtilen üç grup ürün ile ipek kozası olarak belirlenmiştir;

- Hububat: Akdarı, arpa, buğday, çavdar, çeltik, kum darı, kaplıca, kuşyemi, mahlût, mısır, yulaf,
- Bakliyat: Bakla, bezelye, börülce, fasulye, mercimek, nohut,
- Diğer Mahsuller: Afyon(sakız), Antep fıstığı, ayçiçeği, fındık, kendir(tohum), keten, kuru incir, kuru üzüm, narenciye, pamuk, pancar, patates, susam, tütün, zeytin.

Verginin tahsili bazı ürünlerde aynı bazı ürünlerde ise nakdi yapılmıştır. Aynı olarak toplananlar ürünler; akdarı, arpa, buğday, çavdar, çeltik, mahlût, mısır, yulaf, bakla, bezelye, börülce, fasulye, mercimek, nohut, pamuk ve zeytinden meydana gelmekteydi. Bunların dışında kalan ürünlere tahakkuk eden vergiler ise nakdi tahsil edilmiştir.

Şehir, kasaba ve köylerde bulunan ve bina vergisi uygulamasında binaya dâhil sayılan avlu ve bahçelerde yetiştirilen mahsuller, bahçe ve bağlarda kişisel

ihtiyaçlar için yetiştirilen mahsuller, umumî bütçelerle idare edilen daire, teşekkül ve müesseseler ile belediyelere ait tohum istasyonlarında, numune fidanlıklarında, meyveliklerde, numune tarla ve çiftlikler ve kombina işletmelerinde yetiştirilen mahsuller, cemiyetlerin, okulların ve hastanelerin kendi ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere yetiştirdikleri mahsuller, iş esası üzerine kurulmuş olan ceza ve ıslahevlerinde çalıştırılan mahkûmların yetiştirdikleri mahsuller vergiden muaf tutulmuştur (4429 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu: 1943).

3. SONUÇ

7 Haziran 1943 tarihinde, 4429 Sayılı Kanunla yürürlüğe giren Toprak Mahsulleri Vergisi,¹ Ocak 1946 tarihinde 4840 Sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükte kaldığı süre içerisinde birçok tepki çekmiş, aşar vergisine benzetilmiş, varlık vergisinin tamamlayıcısı diye nitelendirilmiştir. Özellikle vergi mükellefiyetinde yapılan tanımın, tarımda oluşan mükellefiyet derecesini ve mükelleflik sınırını belirtmediğinden burada aşar vergisinin kaldırılmasından sonra 18 yıl boyunca vergi vermeyen ve gelişip zenginleşerek tarımda bir burjuva sınıfı yaratan zümrelerden alınması yerine tüm çiftçilerden, küçük çiftçilerde dâhil, alınması vergiyi daha da ağır bir hale getirmiştir. Toprak Mahsulleri Vergisi, savaş şartlarından yararlanan guruplar içinde o ana kadar karşılığını ödemiş bulunan çiftçilere yönelen ve bu yönüyle Varlık Vergisi'nin bir tamamlayıcısı olan bir vergi olarak görülmektedir (Boratav, 2006:345).

Özellikle verginin bütün çiftçiler için aynı oran olarak uygulanması da meseleyi daha vahim bir hale getirmiştir. Bu vergi piyasa için üretmeyen küçük köylü üzerinde çok ağır bir yük oluşturmuştur (Parasız, 2003:83). Zaten geçimini zor karşılayan küçük çiftçi bir de bu verginin tahakkuk ettirilmesi ile büyük sıkıntılar yaşamış ve büyük çoğunluğu vergiyi ödeyememiştir.

Yürürlüğe girdikten sonra Toprak Mahsulleri Vergisini ödeyemeyen mükelleflerin %15-20 si bir sonraki senede vergiyi ödeyemediğinden takip eden seneye de vergi borçlusu olarak girmiş bundan dolayı yürürlükte kaldığı 3 yıl içinde her sene mükelleflerin vergi borcu artmıştır. Bununla birlikte verginin 1946 da kaldırılması ile mükelleflerin önceki dönem vergi borçları silinmemiş bu da mükelleflerin üzerinde vergi artığı sorununu gündeme getirmiştir. Vergi köylü üzerinde büyük bir yük yaratmış bunun doğal sonucu tahsilâta sıkıntılar yaşanmış geçen tahsilât dönemlerine rağmen vergi de artıklar devam etmiştir. Zaten hazinenin ortada bulunan bu kamu gelirlerini tahsil etmesi için de büyük masraflar yapması gerekmiştir. Bu durum karşısında bu alacakların affedilmesi en iyi yol olarak görülmüş, Toprak Mahsulleri Vergisi Artıklarının Silinmesi Hakkında Kanun ile vergi borcunu ödeyemeyenlerin bu borçları da silinmiştir.

Söz konusu vergiye ait vergilendirme süreci, günümüz modern vergi hukuku yöntemlerini barındırmamaktadır. Şöyle ki tarh, tebliğ tahakkuk ve tahsil açısından süreç hukuksal olarak sağlıklı işletilememiş, kaldı ki bu süreci başlatan vergiyi doğuran olay tahmini yöntemlerle vergi idaresi tarafından keyfi uygulamalarla dikkate alınmıştır. Her ne kadar vergi hukuku açısından teknik yöntemler kanunen uygulanmaya çalışılsa da Toprak Mahsulleri Vergisi devletin gelir toplamadaki keyfiyetini yansıtan örnek vergi türlerinden birisi olmuştur. Burada Sayar'ın yapmış olduğu tespit konuyu özetler niteliktedir; *“bu vergiler ilmi ve rasyonel esaslardan yoksun olup, sadece mali zaruret sebebiyle ortaya çıkmıştır... Süratle artan kamu masraflarını karşılamak için, belirli bir mali politikaya dayanmayan, sadece o yılların ihtiyacına cevap veren ve geçici olacağı ümit edilen bu vergiler, neticede vergi sistemini çok garip, acayip, insicamsız ve karışık bir hale getirmiştir”* (Sayar, 1975:255).

Toprak Mahsulleri Vergisi büyük oranda aynı şekilde toplanmasına rağmen maliyetinin nakit olmasının bütçeye yükü fazla olmuştur. Toprak Mahsulleri Vergisinde vergi olarak toplanan mallar ya gecikmeli alınmış, ya bozulmuş, ya da adil ölçülerde alınamayarak, ki tahmini alındığı kanunen ifade ediliyor, kâğıt üzerinde yüksek devlet geliri rakamlarının görünmesine sebebiyet vererek fiilen tahsilâtın düşük olması neticesinde yanılığlara neden olmuştur. Bu bağlamda yürürlükte olduğu dönemde gerek vergi oranlarının dengesizliği gerekse uygulamasında yaşanan yetersizlikler nedeniyle sadece vergi mükelleflerini değil vergi alacaklısını da rahatsız eden Toprak Mahsulleri Vergisi'nden istenen verim sağlanamamış ve amacına ulaşmadan uygulanması sonlandırılmıştır.

KAYNAKLAR

- Boran, Behice. Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, İstanbul: Sarmal Yayınevi, 1992.
- Boratav, Korkut. Türkiye İktisat Tarihi; 1908-2007, Ankara: İmge Kitabevi, 2010.
- Boratav, Korkut. Türkiye’de Devletçilik, Ankara: İmge Kitabevi, 2006.
- Bulutoğlu, Kenan. Türk Vergi Sistemi, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1976.
- İnci, İbrahim. "1923-1960 Döneminde Türkiye’de Tarım Faaliyetleri Üzerinden Alınan Vergiler", Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi, 2009:I, 2009, 116 vs.
- Öncel, Mualla & Kumrulu, Ahmet & Çağan, Nami. Vergi Hukuku Gözden Geçirilmiş, Değişiklikler İşlenmiş, Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.

Önder, İzzettin. "*Türkiye'de Tarımsal Yapılar*" içinde: *Cumhuriyet Döneminde Tarım Kesimine Uygulanan Vergi Politikası*, (Editörler: Şevket Pamuk, Zafer Toprak.), Yurt Yayınları, Ankara, 1998. ss. 120.

Parasız, İlker. *Türkiye Ekonomisi*, Bursa: Ezgi Kitâbevî, 2003.

Sayar, Nihad. *Kamu Maliyesi*, İstanbul: İ.İ.T.İ.A Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı No:256, Sermet Matbaası, 1975.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 8, Cilt: 5, 1947.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre:7 İ:1 Cilt:9, 49. İnikat, 1944.

4429 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 5423, 7 Haziran 1943.

4553 Sayılı Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 5693, 23 Nisan 1944.